ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 20.5.2020
COM(2020) 522 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Πορτογαλίας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Πορτογαλίας του 2020

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Πορτογαλίας του 2020 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Πορτογαλίας του 2020

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών[1], και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών[2], και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Ελήφθη δεόντως υπόψη ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Στις 17 Δεκεμβρίου 2019, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία η Πορτογαλία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ.

[1] ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.
[2] ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

(2) Η έκθεση χώρας του 2020 για την Πορτογαλία[3] δημοσιεύτηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Στην έκθεση αξιολογήθηκαν η πρόοδος της Πορτογαλίας στην εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων τις οποίες εξέδωσε το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019[4], η συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν εκδοθεί τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος της Πορτογαλίας στην επίτευξη των εθνικών στόχων της στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επιπλέον, η έκθεση περιλάμβανε εμπεριστατωμένη επισκόπηση δυνάμει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, τα αποτελέσματα της οποίας δημοσιεύτηκαν επίσης στις 26 Φεβρουαρίου 2020. Με βάση την ανάλυσή της, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Πορτογαλία εμφανίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, τα μεγάλα αποθέματα καθαρών εξωτερικών υποχρεώσεων καθώς και ιδιωτικού και δημόσιου χρέους και το υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) αποτελούν ευπάθειες σε ένα πλαίσιο χαμηλής αύξησης της παραγωγικότητας.

(3) Στις 11 Μαρτίου 2020, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας κήρυξε επισήμως παγκόσμια πανδημία την έξαρση της νόσου COVID-19. Η πανδημία συνιστά σοβαρή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας για τους πολίτες, τις κοινωνίες και τις οικονομίες. Ασκεί έντονη πίεση στα εθνικά συστήματα υγείας, διαταράσσει τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού, προκαλεί αστάθεια στις χρηματοπιστωτικές αγορές, κλυδωνισμούς στην καταναλωτική ζήτηση και αρνητικές επιπτώσεις σε διάφορους τομείς. Απειλεί τις θέσεις εργασίας και τα εισοδήματα των πολιτών, καθώς και τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων, ενώ έχει προκαλέσει μεγάλο οικονομικό σοκ, το οποίο έχει ήδη σοβαρές επιπτώσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στις 13 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση[5] με την οποία ζητούσε συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην κρίση, με τη συμμετοχή όλων των φορέων σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο.

(4) Αρκετά κράτη μέλη έχουν κηρύξει κατάσταση έκτακτης ανάγκης ή έχουν λάβει μέτρα έκτακτης ανάγκης. Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να είναι αυστηρά αναλογικά, αναγκαία, περιορισμένα χρονικά και σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα. Θα πρέπει να υπόκεινται σε δημοκρατική εποπτεία και σε ανεξάρτητο δικαστικό έλεγχο.

(5) Στις 20 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης[6]. Η ρήτρα, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1, στο άρθρο 6 παράγραφος 3, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97, καθώς και στο άρθρο 3 παράγραφος 5 και στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1467/97, διευκολύνει τον συντονισμό των δημοσιονομικών πολιτικών σε περιόδους σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας. Στην ανακοίνωσή της, η Επιτροπή κοινοποίησε στο Συμβούλιο την άποψή της ότι, δεδομένης της αναμενόμενης σοβαρής επιβράδυνσης της οικονομικής δραστηριότητας που προκύπτει από την έξαρση της νόσου COVID-19, οι τρέχουσες συνθήκες επιτρέπουν την ενεργοποίηση της ρήτρας. Στις 23 Μαρτίου 2020, οι υπουργοί Οικονομικών των κρατών μελών συμφώνησαν με την εκτίμηση της Επιτροπής. Η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής επιτρέπει την προσωρινή απόκλιση από την πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου, εφόσον δεν τίθεται σε κίνδυνο η δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα. Όσον αφορά το

[3] SWD(2020) 521 final.
[4] ΕΕ C 301 της 5.9.2019, σ. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

διορθωτικό σκέλος, το Συμβούλιο μπορεί επίσης να αποφασίσει, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, να εγκρίνει αναθεωρημένη δημοσιονομική πορεία. Η γενική ρήτρα διαφυγής δεν αναστέλλει τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αποκλίνουν από τις δημοσιονομικές υποχρεώσεις που θα ίσχυαν κανονικά, ενώ δίνει παράλληλα στην Επιτροπή και στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για τον συντονισμό των πολιτικών στο πλαίσιο του Συμφώνου.

(6) Απαιτείται συνεχής δράση για τον περιορισμό και τον έλεγχο της εξάπλωσης της πανδημίας, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των εθνικών συστημάτων υγείας, τον μετριασμό των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων μέσω μέτρων στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών και τη διασφάλιση κατάλληλων συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας στον τόπο εργασίας με σκοπό την επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας. Η Ένωση θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως τα διάφορα εργαλεία που έχει στη διάθεσή της για να στηρίξει τις προσπάθειες των κρατών μελών σε αυτούς τους τομείς. Παράλληλα, τα κράτη μέλη και η Ένωση θα πρέπει να συνεργαστούν για να εκπονήσουν τα αναγκαία μέτρα για την επάνοδο των κοινωνιών και των οικονομιών μας στην ομαλότητα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, ενσωματώνοντας, μεταξύ άλλων, την πράσινη μετάβαση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό, και αντλώντας όλα τα διδάγματα από την κρίση.

(7) Η κρίση λόγω της νόσου COVID-19 τόνισε την ευελιξία που παρέχει η ενιαία αγορά για την προσαρμογή σε έκτακτες καταστάσεις. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η ταχεία και ομαλή μετάβαση στη φάση ανάκαμψης και η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών και εργαζομένων, τα έκτακτα μέτρα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της ενιαίας αγοράς πρέπει να καταργηθούν μόλις παύσουν να είναι πλέον απαραίτητα. Η τρέχουσα κρίση ανέδειξε την ανάγκη για σχέδια ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων στον τομέα της υγείας, τα οποία περιλαμβάνουν ιδίως βελτιωμένες στρατηγικές προμηθειών, διαφοροποιημένες αλυσίδες εφοδιασμού και στρατηγικά αποθέματα βασικών προμηθειών. Πρόκειται για καθοριστικά στοιχεία όσον αφορά την ανάπτυξη ευρύτερων σχεδίων ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων.

(8) Ο ενωσιακός νομοθέτης έχει ήδη τροποποιήσει τα σχετικά νομοθετικά πλαίσια[7] για να δώσει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να κινητοποιήσουν όλους τους αχρησιμοποίητους πόρους από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις εξαιρετικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Οι τροποποιήσεις αυτές θα παρέχουν πρόσθετη ευελιξία, καθώς και απλουστευμένες και εξορθολογισμένες διαδικασίες. Για να αμβλυνθούν οι πιέσεις στις ταμειακές ροές, τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να επωφεληθούν από ποσοστό συγχρηματοδότησης 100 % από τον προϋπολογισμό της Ένωσης για το λογιστικό έτος 2020-2021. Η Πορτογαλία ενθαρρύνεται να αξιοποιήσει πλήρως αυτές τις

---

[7] Κανονισμός (ΕΕ) 2020/460 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 και (ΕΕ) αριθ. 508/2014 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την κινητοποίηση επενδύσεων στα συστήματα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κρατών μελών και σε άλλους τομείς των οικονομιών τους για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης του COVID-19 (Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορωνοϊού) (ΕΕ L 99 της 31.3.2020, σ. 5), και κανονισμός (ΕΕ) 2020/558 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2020, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης ευελιξίας στη χρήση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων για την αντιμετώπιση της επιδημικής έκρηξης της COVID-19 (ΕΕ L 130 της 24.4.2020, σ. 1).

δυνατότητες για να βοηθήσει τα άτομα και τους τομείς που πλήττονται περισσότερο από τις προκλήσεις.

(9) Οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας ενδέχεται να είναι άνισα κατανεμημένες στις πορτογαλικές περιφέρειες λόγω διαφορετικών προτύπων εξειδίκευσης, ιδίως σε περιοχές που εξαρτώνται σημαντικά από τον τουρισμό, όπως η Αλγκάρβε και οι εξόχως απόκεντρες περιοχές της Μαδέρας και των Αζορών. Αυτό το ενδεχόμενο συνεπάγεται σημαντικό κίνδυνο διεύρυνσης των περιφερειακών και εδαφικών ανισοτήτων στο εσωτερικό της Πορτογαλίας. Σε συνδυασμό με τον κίνδυνο προσωρινής αποδυνάμωσης της διαδικασίας σύγκλισης μεταξύ κρατών μελών, η τρέχουσα κατάσταση απαιτεί στοχευμένες απαντήσεις πολιτικής.

(10) Στις 16 Μαΐου 2020, η Πορτογαλία υπέβαλε το εθνικό της πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020 και το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας του 2020. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.

(11) Η Πορτογαλία υπάγεται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και υπόκειται στον κανόνα για το χρέος. Στις 13 Ιουλίου 2018, το Συμβούλιο συνέστησε στην Πορτογαλία να διασφαλίσει ότι ο ονομαστικός ρυθμός αύξησης των καθαρών πρωτογενών δημόσιων δαπανών[8] δεν θα υπερβεί το 0,7 % το 2019, ποσοστό που αντιστοιχεί σε ετήσια διαρθρωτική προσαρμογή ύψους 0,6 % του ΑΕΠ. Η συνολική αξιολόγηση της Επιτροπής επιβεβαιώνει ότι υπάρχει σημαντική απόκλιση από τη συνιστώμενη πορεία προσαρμογής για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου το 2019, καθώς και το 2018 και το 2019 συνολικά. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της ενεργοποίησης της γενικής ρήτρας διαφυγής, δεν είναι αναγκαίο να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την Πορτογαλία στο πλαίσιο της διαδικασίας σημαντικής απόκλισης.

(12) Στο πρόγραμμα σταθερότητας του 2020, η κυβέρνηση δεν συμπεριέλαβε μακροοικονομικό σενάριο και σχέδια για το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης και τον δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ που να αφορούν τουλάχιστον το 2020. Ωστόσο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του προγράμματος σταθερότητας του 2020, κάθε περίοδος 30 εργάσιμων ημερών —δηλ. περίπου 1,5 πλήρης μήνας— περιορισμού μπορεί, κατά μέσο όρο, να έχει αρνητικό αντίκτυπο στο ετήσιο ΑΕΠ 6,5 εκατοστιαίες μονάδες. Οι μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προοπτικές επηρεάζονται από τη μεγάλη αβεβαιότητα που οφείλεται στην πανδημία COVID-19. Οι δημοσιονομικές προβλέψεις λαμβάνουν υπόψη τους ειδικούς ανά χώρα κινδύνους οι οποίοι συνδέονται με την αύξηση των ενδεχόμενων υποχρεώσεων του δημοσίου που απορρέουν από ορισμένες δημόσιες επιχειρήσεις και τα μέτρα σχετικά με τη νόσο COVID-19 για τον ιδιωτικό τομέα. Οι δαπάνες αυτές προστίθενται στα ήδη μη αμελητέα προϋπάρχοντα επίπεδα, που σχετίζονται εν μέρει με τις δυνητικές περαιτέρω δημοσιονομικές επιπτώσεις των πρόσθετων μέτρων στήριξης των τραπεζών.

(13) Ως απάντηση στην πανδημία COVID-19, και στο πλαίσιο συντονισμένης ενωσιακής προσέγγισης, η Πορτογαλία έχει λάβει δημοσιονομικά μέτρα για την αύξηση της ικανότητας του οικείου συστήματος υγείας, την ανάσχεση της πανδημίας και την

[8] Οι καθαρές πρωτογενείς δημόσιες δαπάνες αποτελούνται από τις συνολικές δημόσιες δαπάνες εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους, των δαπανών για προγράμματα της Ένωσης που αναπληρώνονται στο σύνολό τους από ενωσιακά κονδύλια και των αλλαγών μη διακριτικής ευχέρειας στις δαπάνες για παροχές ανεργίας. Ο εθνικά χρηματοδοτούμενος ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου εξομαλύνεται σε περίοδο τεσσάρων ετών. Συνυπολογίζονται τα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων ή οι αυξήσεις εσόδων που είναι υποχρεωτικές δια νόμου. Τα έκτακτα μέτρα τόσο στο σκέλος των εσόδων όσο και στο σκέλος των δαπανών συμψηφίζονται.

ανακούφιση των ατόμων και των τομέων που έχουν πληγεί ιδιαίτερα. Το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020 παρουσιάζει εκτιμήσεις για τις δημοσιονομικές επιπτώσεις των εν λόγω μέτρων σε μηνιαία ή ετήσια βάση, χωρίς να παρέχει πρόβλεψη των ετήσιων συνολικών στοιχείων για το 2020. Τα μέτρα περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, εφάπαξ ειδική στήριξη των επιχειρήσεων για την επανέναρξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας (508,0 εκατ. EUR ή 0,3 % του ΑΕΠ), απλουστευμένο καθεστώς για την προσωρινή διακοπή της εργασίας («απόλυση», 373,3 εκατ. EUR ή 0,2 % του ΑΕΠ ανά μήνα εφαρμογής) και την αγορά μέσων ατομικής προστασίας από το σύστημα υγείας (0,1 % του ΑΕΠ ανά μήνα εφαρμογής)[9]. Η Επιτροπή εκτιμά ότι από τα μέτρα αυτά μπορεί να προκύψει το 2020 συνολικό άμεσο δημοσιονομικό κόστος ύψους περίπου 2,5 % του ΑΕΠ. Επιπλέον, η Πορτογαλία ανακοίνωσε μέτρα τα οποία, χωρίς να έχουν, κατά κανόνα, άμεση δημοσιονομική επίπτωση, θα συμβάλουν στη στήριξη της ρευστότητας για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά και τα οποία, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του προγράμματος σταθερότητας του 2020 θα ανέλθουν σε περίπου 25,2 δισ. EUR ή 12,5 % του ΑΕΠ. Στα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνονται αναβολές καταβολής του ΦΠΑ, των φόρων εισοδήματος φυσικών προσώπων και εταιρειών, και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης (7,9 δισ. EUR ή 3,9 % του ΑΕΠ), καθώς και πιστώσεις με κρατική εγγύηση και άλλες παρόμοιες πρωτοβουλίες (4,0 δισ. EUR ή 2,0 % του ΑΕΠ). Συνολικά, τα μέτρα που έλαβε η Πορτογαλία συνάδουν με τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην έξαρση της νόσου COVID-19. Η πλήρης εφαρμογή των εν λόγω μέτρων, και στη συνέχεια η επανεστίαση των δημοσιονομικών πολιτικών προς την επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, θα συμβάλουν στη διατήρηση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας μεσοπρόθεσμα.

(14) Με βάση τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020 και αμετάβλητες πολιτικές, προβλέπεται ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Πορτογαλίας θα είναι 6,5 % του ΑΕΠ το 2020 και 1,8 % το 2021. Ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να κορυφωθεί στο 131,6 % το 2020 πριν μειωθεί στο 124,4 % το 2021.

(15) Στις 20 Μαΐου 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης λόγω της αναμενόμενης υπέρβασης από την Πορτογαλία του ορίου του 3 % του ΑΕΠ για το έλλειμμα το 2020. Συνολικά, από την ανάλυση προκύπτει ότι δεν πληρούται το κριτήριο του ελλείμματος, όπως ορίζεται στη Συνθήκη και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1467/1997.

(16) Η πανδημία COVID-19 έπληξε την Πορτογαλία στις αρχές Μαρτίου 2020, θέτοντας το σύστημα υγείας της υπό μεγάλη πίεση. Αφού έθεσε σε εφαρμογή, από τις 18 Μαρτίου 2020 έως τις 2 Μαΐου 2020, κατάσταση έκτακτης ανάγκης σύμφωνη με το σύνταγμά της, η κυβέρνηση εφάρμοσε ταχέως ένα ευρύ φάσμα αυστηρών μέτρων περιορισμού για να περιορίσει όσο το δυνατόν περισσότερο την εξάπλωση της ασθένειας και την απώλεια ανθρώπινων ζωών. Η Πορτογαλία έλαβε μέτρα για να ενισχύσει την ικανότητα αντίδρασης του συστήματος υγείας και να εξομαλύνει την καμπύλη των λοιμώξεων, προκειμένου να μην καταρρεύσουν τα νοσοκομεία. Τα εθνικά και παγκόσμια μέτρα περιορισμού έχουν περιορίσει σημαντικά την οικονομική δραστηριότητα στους περισσότερους τομείς, πλήττοντας ιδιαίτερα τον τουρισμό και τις συναφείς δραστηριότητες, και επισκίασαν τις κοινωνικές και οικονομικές

[9] Οι δημοσιονομικές επιπτώσεις εκφράζονται, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις της Επιτροπής του 2020, ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2020.

προοπτικές στην Πορτογαλία, ιδίως των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Η οικονομία προβλέπεται να συρρικνωθεί κατά 6,8 % το 2020 και να ανακάμψει κατά 5,8 % το 2021.

(17) Για να μετριαστεί ο άμεσος αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στη δημόσια υγεία, πραγματοποιούνται, σε ευρεία κλίμακα, σημαντικές δαπάνες για το σύστημα υγείας. Χρειάζονται επενδύσεις για να βελτιωθεί η ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας και να εξασφαλιστεί η διάθεση του εξοπλισμού, των προϊόντων και των υποδομών που απαιτούνται για την ενίσχυση των ικανοτήτων αντιμετώπισης κρίσεων, ιδίως όσον αφορά την εντατική θεραπεία, τα τεστ, την τεχνολογική και εφαρμοσμένη έρευνα στον ιατρικό τομέα, καθώς και την καθολική πρόσβαση, μεταξύ άλλων και εκτός των αστικών περιοχών και στις εξόχως απόκεντρες περιοχές της Μαδέρας και των Αζορών. Στην αρχή της έξαρσης της νόσου COVID-19 δρομολογήθηκε ένα σχέδιο για τη σταδιακή εισαγωγή ενός νέου μοντέλου διακυβέρνησης για τα δημόσια νοσοκομεία, με σημαντικές αυξήσεις στους ετήσιους προϋπολογισμούς. Η σταθερή εφαρμογή του στην παρούσα συγκυρία θα μπορούσε να συμβάλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας του συστήματος υγείας. Η COVID-19 κατέδειξε την ευπάθεια των εγκαταστάσεων μακροχρόνιας φροντίδας στην Πορτογαλία, οι οποίες κατέγραψαν υψηλότερα ποσοστά μόλυνσης και θνησιμότητας. Παρά τις βελτιώσεις της εδαφικής κάλυψης της μακροχρόνιας περίθαλψης κατά την τελευταία δεκαετία, τα συνολικά ποσοστά πρόσβασης είναι χαμηλά σε όλες τις περιοχές της χώρας. Ταυτόχρονα, πριν από την έξαρση της νόσου COVID-19, οι μακροπρόθεσμες δαπάνες για την υγειονομική περίθαλψη προβλεπόταν να σημειώσουν μία από τις μεγαλύτερες αυξήσεις στην Ένωση ως ποσοστό του ΑΕΠ. Για να αντιμετωπιστούν η τρέχουσα κρίση καθώς και οι προκλήσεις που σχετίζονται με τη γήρανση, είναι απαραίτητο να καταβάλλονται συνεχείς προσπάθειες για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ικανότητας στον τομέα της υγείας και της μακροχρόνιας περίθαλψης.

(18) Μετά την καταγραφή, από το 2014, συνεχών θετικών εξελίξεων στην αγορά εργασίας, η Πορτογαλία θα αντιμετωπίσει τώρα έκτακτες προκλήσεις όσον αφορά την απασχόληση λόγω της πανδημίας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, η ανεργία αναμένεται να ανέλθει στο 9,7 % του ενεργού πληθυσμού το 2020 και να υποχωρήσει στο 7,4 % το 2021, έναντι 6,5 % το 2019.

Για τη στήριξη της απασχόλησης και τον μετριασμό του κινδύνου απώλειας θέσεων εργασίας, η Πορτογαλία έχει απλουστεύσει και προσαρμόσει τη χρήση του ισχύοντος καθεστώτος για την προσωρινή διακοπή της εργασίας. Η στοχοθετημένη χρήση των προγραμμάτων της Ένωσης και των εθνικών προγραμμάτων θα μπορούσε να διαφυλάξει την απασχόληση και την οικονομική δραστηριότητα, ιδίως μεταξύ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ). Κατά τη φάση ανάκαμψης, οι εξατομικευμένες και στοχοθετημένες ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας, ιδίως η αναβάθμιση των δεξιοτήτων και η επανειδίκευση, θα διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο για τη διατήρηση της απασχολησιμότητας του εργατικού δυναμικού. Η συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών, των ιδρυμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης θα είναι καθοριστικής σημασίας για την αύξηση των προσλήψεων.

(19) Η έξαρση της νόσου COVID-19 απαιτεί τη λήψη μέτρων για τον μετριασμό των κοινωνικών επιπτώσεων και την προστασία των ατόμων που βρίσκονται σε ευάλωτη κατάσταση, ώστε να μην οξυνθούν οι ανισότητες. Τα μέτρα αυτά αφορούν ιδίως τα συστήματα παροχών ανεργίας και την εισοδηματική στήριξη για τους εργαζομένους που έχουν πληγεί περισσότερο, συμπεριλαμβανομένων των αυτοαπασχολούμενων και

των εργαζομένων με άτυπη απασχόληση, καθώς και την πρόσβαση σε υπηρεσίες και μέτρα για την προώθηση της επανένταξης στην αγορά εργασίας. Η εφαρμογή εθνικού κοινωνικού σχεδίου έκτακτης ανάγκης σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και την κοινωνία των πολιτών θα μπορούσε να συμβάλει στην άμεση και συντονισμένη αντίδραση για τον μετριασμό των κοινωνικών επιπτώσεων της κρίσης. Οι αλλαγές πολιτικής που σκοπό έχουν να αναστρέψουν τη μείωση της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών μεταβιβάσεων κατά τα τελευταία έτη, π.χ. οι αυξήσεις του ελάχιστου εισοδήματος, το συμπλήρωμα αλληλεγγύης για τους ηλικιωμένους, οι συντάξεις και τα οικογενειακά επιδόματα, είχαν θετικό αντίκτυπο στην κατανομή του εισοδήματος. Ωστόσο, το 2018 οι κοινωνικές μεταβιβάσεις (εξαιρουμένων των συντάξεων) μείωσαν το ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας στην Πορτογαλία μόλις κατά 23,8 %, ποσοστό που είναι πολύ πιο κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ (34 %). Επιπλέον, η επάρκεια του συστήματος ελάχιστου εισοδήματος είναι από τις χαμηλότερες στην Ένωση, καθώς παρέχει εισοδήματα που αντιστοιχούν μόλις στο 40 % του εθνικού ορίου φτώχειας.

(20) Η πανδημία COVID-19 δημιουργεί σημαντικές απαιτήσεις όσον αφορά τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για να διασφαλιστεί η συνεχής πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επιχειρηματική δραστηριότητα, στο πλαίσιο της αναγκαίας θέσπισης μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης. Τα σχολεία και τα κέντρα κατάρτισης της Πορτογαλίας έχουν κλείσει και ο παραδοσιακός τρόπος μάθησης με φυσική παρουσία έχει διακοπεί. Περίπου το 6 % των νοικοκυριών εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, μια κατάσταση που έχει αντίκτυπο σε περίπου 50 000 μαθητές· επιπλέον, η πρόσβαση στο διαδίκτυο και η κάλυψη με τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό μεταξύ των αστικών και των αγροτικών περιοχών. Οι μαθητές που προέρχονται από κοινωνικοοικονομικά ευνοημένες οικογένειες βρίσκονται σε καλύτερη θέση προκειμένου να διαχειριστούν τις προκλήσεις που δημιουργεί η εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Επιπλέον, η Πορτογαλία παρουσιάζει μεγάλο έλλειμμα ψηφιακών δεξιοτήτων. Το 2019, το 48 % του πληθυσμού δεν διέθετε βασικές ψηφιακές δεξιότητες, εκ του οποίου το 26 % δεν διέθετε καθόλου ψηφιακές δεξιότητες ενώ το ποσοστό των ατόμων που δεν έχουν χρησιμοποιήσει ποτέ το διαδίκτυο είναι διπλάσιο από τον μέσο όρο της ΕΕ. Λόγω των τρεχουσών συνθηκών είναι αναγκαίο να εφαρμοστούν με εντατικό τρόπο προγράμματα διαδικτυακής κατάρτισης και να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να βοηθηθούν τα άτομα που πλήττονται από τον ψηφιακό αποκλεισμό να υπερβούν τα εμπόδια πρόσβασης στην εξ αποστάσεως μάθηση. Η υιοθέτηση των ψηφιακών τεχνολογιών από τις επιχειρήσεις για την παροχή εναλλακτικών ρυθμίσεων εργασίας και ψηφιακών υπηρεσιών επιτρέπει να συνεχιστούν οι δραστηριότητες στις επιχειρήσεις των οποίων οι υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται διαδικτυακά, γεγονός που μετριάζει με τον τρόπο αυτόν τον αντίκτυπο των περιορισμών σε ορισμένους τομείς. Η στρατηγική αυτή είναι ιδιαίτερα σημαντική στην Πορτογαλία, της οποίας η οικονομία χαρακτηρίζεται ως επί το πλείστον από πολύ μικρές επιχειρήσεις που είναι συγκεντρωμένες σε παραδοσιακούς τομείς. Ένας από τους κύριους παράγοντες που εμποδίζουν την ψηφιοποίηση των ΜΜΕ είναι το χάσμα ψηφιακών γνώσεων, το οποίο προέρχεται από τα συνολικά χαμηλά επίπεδα ψηφιακού γραμματισμού μεταξύ των διευθυντικών στελεχών και των υπαλλήλων.

(21) Για να αποτρέψει τις πτωχεύσεις που θα μπορούσαν να αποφευχθούν και να επιτρέψει στις επιχειρήσεις να επιβιώσουν από τους κλυδωνισμούς και να παραμείνουν ανταγωνιστικές, η Πορτογαλία θέσπισε δέσμη μέτρων που αποσκοπούν στη στήριξη βιώσιμων επιχειρήσεων, και ιδίως των ΜΜΕ, οι οποίες επηρεάστηκαν από την επιβολή μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, γεγονός που συνεπάγεται

περιορισμούς των δραστηριοτήτων τους και πτώση της εγχώριας και παγκόσμιας ζήτησης. Τα μέτρα αυτά επικεντρώνονται στην παροχή στήριξης της ρευστότητας, μεταξύ άλλων μέσω εγγυήσεων που χρηματοδοτούνται από το κράτος και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, άμεσων επιδοτήσεων, αναβολών καταβολής φόρων και μείωσης των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης. Επικεντρώνονται ειδικότερα στους τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο, συμπεριλαμβανομένων του τουρισμού, του ξενοδοχειακού τομέα και των συναφών οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και των εταιρειών μεταποίησης και εξαγωγής. Είναι σημαντικό τα εν λόγω μέτρα να εφαρμόζονται έγκαιρα και αποτελεσματικά από τους δημόσιους οργανισμούς και τους ιδιωτικούς ενδιάμεσους φορείς. Στο πλαίσιο αυτό, η πορτογαλική κυβέρνηση εξορθολόγισε τη διαδικασία πρόσβασης στις πιστωτικές γραμμές, απλουστεύοντας το τεκμηριωτικό υλικό που πρέπει να υποβάλλουν οι επιχειρήσεις. Κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και εφαρμογής των μέτρων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ανθεκτικότητα του τραπεζικού τομέα. Πρόσθετες δράσεις πολιτικής αποσκοπούν στη στήριξη της επιχειρηματικότητας και των αυτοαπασχολούμενων.

(22) Για τη στήριξη της οικονομικής ανάκαμψης, θα είναι σημαντικό να επισπευσθούν ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις, μεταξύ άλλων μέσω σχετικών μεταρρυθμίσεων. Οι επενδύσεις που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανάπτυξης για τη στήριξη της έρευνας και καινοτομίας, της ψηφιοποίησης, της συνδεσιμότητας και της πράσινης μετάβασης θα συμβάλουν στην ανάκαμψη της πορτογαλικής οικονομίας και στον αναπροσανατολισμό της προς τη μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη. Οι επενδύσεις στις υποδομές μεταφορών θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν την περιφερειακή κατάσταση της Πορτογαλίας, ιδίως με την κάλυψη των κενών στη σιδηροδρομική σύνδεση με την Ισπανία και με τη χρησιμοποίηση του αναξιοποίητου δυναμικού των πορτογαλικών λιμένων. Το εθνικό σχέδιο της Πορτογαλίας για την ενέργεια και το κλίμα αναφέρει ότι υπάρχουν σημαντικές επενδυτικές ανάγκες για την επίτευξη της κλιματικής και ενεργειακής μετάβασης. Υπάρχει ακόμη μεγάλο περιθώριο βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας στις επιχειρήσεις. Η βελτίωση της ενεργειακής συνδεσιμότητας της Ιβηρικής Χερσονήσου θα μπορούσε να ενισχύσει τον ανταγωνισμό και να διευκολύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι επενδύσεις μπορούν επίσης να στηρίξουν την πρόληψη των δυσμενών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, όπως των πλημμυρών και των δασικών πυρκαγιών, καθώς και τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και των αποβλήτων και την ανάπτυξη του δυναμικού της κυκλικής οικονομίας. Ο προγραμματισμός του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης για την περίοδο 2021-2027 θα μπορούσε να βοηθήσει την Πορτογαλία να αντιμετωπίσει ορισμένες από τις προκλήσεις που δημιουργεί η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία, ιδίως στις περιοχές που καλύπτονται από το παράρτημα Δ της έκθεσης χώρας[10]. Με τον τρόπο αυτό η Πορτογαλία θα μπορέσει να αξιοποιήσει όσο το δυνατόν καλύτερα το εν λόγω ταμείο.

(23) Το πορτογαλικό σύστημα δικαιοσύνης έχει καταστεί αποτελεσματικότερο τα τελευταία χρόνια, χάρη σε ορισμένα μέτρα που εξακολουθούν να εφαρμόζονται. Ωστόσο, η πανδημία και η επακόλουθη ύφεση ενδέχεται να οδηγήσουν σε αύξηση του αριθμού των δικαστικών διαφορών, γεγονός που θα μπορούσε να επιδεινώσει τα εναπομένοντα εμπόδια, ιδίως τις χρονοβόρες διαδικασίες και την επαχθή συσσώρευση υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον των διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων. Η αύξηση της αποτελεσματικότητας και της ανθεκτικότητας του δικαστικού

[10] SWD(2020) 251 final.

συστήματος θα μπορούσε να βελτιώσει το επιχειρηματικό περιβάλλον, ιδίως προς όφελος των εγχώριων ΜΜΕ και επενδυτών.

(24) Ενώ οι παρούσες συστάσεις επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικοοικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας και στη διευκόλυνση της οικονομικής ανάκαμψης, οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2019, που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Ιουλίου 2019, κάλυπταν επίσης μεταρρυθμίσεις απαραίτητες για την αντιμετώπιση μεσοπρόθεσμων έως και μακροπρόθεσμων διαρθρωτικών προκλήσεων. Οι εν λόγω συστάσεις εξακολουθούν να ισχύουν και θα συνεχιστεί η παρακολούθησή τους καθ' όλη τη διάρκεια του ετήσιου κύκλου του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του επόμενου έτους. Το ίδιο ισχύει και για τις συστάσεις που αφορούν οικονομικές πολιτικές σχετικές με επενδύσεις. Αυτές οι τελευταίες συστάσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για τον στρατηγικό προγραμματισμό της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής μετά το 2020, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα μέτρα άμβλυνσης της τρέχουσας κρίσης και τις στρατηγικές εξόδου από αυτήν.

(25) Τα τελευταία χρόνια σημειώθηκαν πολλές βελτιώσεις στο πορτογαλικό τραπεζικό σύστημα συνολικά. Οι δείκτες κερδοφορίας βελτιώθηκαν χάρη στις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για την αύξηση της αποδοτικότητας του τομέα και τη μείωση των προβλέψεων και των απομειώσεων. Δεδομένης της βελτίωσης της κερδοφορίας, το τραπεζικό σύστημα συνέχισε να ενισχύει τους δείκτες κεφαλαίων. Ωστόσο, τα επίπεδα των ιδίων κεφαλαίων παραμένουν χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ. Παρότι το ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) συνέχισε την πολυετή καθοδική τάση του, παραμένει ωστόσο διπλάσιο σε σχέση με το ποσοστό της ΕΕ. Η ικανότητα δημιουργίας εισοδήματος εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση εν μέσω χαμηλών επιτοκίων και σε μια οικονομία που εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από υψηλό επίπεδο χρέους. Πιο πρόσφατα φαινόμενα, όπως η εξασθένηση της οικονομίας, η κρίση COVID-19 και το περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων, θα δημιουργήσουν προκλήσεις για τον τραπεζικό τομέα οι οποίες θα αντικατοπτρίζονται στην πιστωτική ποιότητα των χορηγούμενων δανείων. Επιπλέον, οι πορτογαλικές τράπεζες εξακολουθούν να εκτίθενται σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις εξελίξεις των τιμών των βασικών προϊόντων, και ειδικότερα του πετρελαίου. Η έκθεση σε αυτές τις γεωγραφικές περιοχές επηρεάζεται περισσότερο από τον κίνδυνο της αγοράς, από τους κινδύνους συναλλάγματος και τους πιστωτικούς κινδύνους και μπορεί να έχει επιπτώσεις στην πιστωτική ποιότητα των δανείων που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που είναι εκτεθειμένες σε αυτές τις γεωγραφικές περιοχές.

(26) Οι χρονοβόρες διαδικασίες αφερεγγυότητας έχουν προσδιοριστεί ως ένας από τους βασικούς παράγοντες που αποτρέπουν τις τράπεζες να αντιμετωπίσουν άμεσα το υφιστάμενο απόθεμα ΜΕΔ. Έχουν επίσης σημαντική επίδραση στην διαμόρφωση των τιμών των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού στη δευτερογενή αγορά, δεδομένου ότι τα αποτελέσματα, μετρούμενα ως πληρωμές προς τους πιστωτές, είναι ανεπαρκή. Η ανάλυση των μη εξυπηρετούμενων δανείων καταδεικνύει ότι τα εταιρικά δάνεια συνεχίζουν να αποτελούν σταθερά υψηλό ποσοστό (περίπου δύο τρίτα) του συνόλου, δεδομένου ότι είναι δυσκολότερο να εφαρμοστεί μια ταχεία, τυποποιημένη προσέγγιση. Τα τελευταία χρόνια έχουν επέλθει αρκετές τροποποιήσεις τόσο στις διαδικασίες αφερεγγυότητας όσο και στις διαδικασίες αναγκαστικής εκτέλεσης. Περαιτέρω προσαρμογές, ιδίως όσον αφορά τις αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, θα βοηθούσαν τόσο τους πιστωτές όσο και τους δανειολήπτες, δίνοντας στους τελευταίους τη δυνατότητα για ένα νέο ξεκίνημα.

(27) Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο παρέχει το πλαίσιο για τον συνεχή συντονισμό της οικονομικής πολιτικής και της πολιτικής για την απασχόληση στην Ένωση, ο οποίος μπορεί να συμβάλει σε μια βιώσιμη οικονομία. Τα κράτη μέλη έχουν συνεκτιμήσει, στα εθνικά τους προγράμματα μεταρρυθμίσεων για το 2020, την πρόοδο που έχει σημειωθεί ως προς την εφαρμογή των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) των Ηνωμένων Εθνών. Με τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής των κατωτέρω συστάσεων, η Πορτογαλία θα συμβάλει στην πρόοδο ως προς την επίτευξη των ΣΒΑ και στην κοινή προσπάθεια να διασφαλιστεί η ανταγωνιστική βιωσιμότητα στην Ένωση.

(28) Ο στενός συντονισμός μεταξύ των οικονομιών της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης έχει καθοριστική σημασία για να επιτευχθεί ταχεία ανάκαμψη από τις οικονομικές επιπτώσεις της COVID-19. Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ —και λαμβανομένων υπόψη των πολιτικών κατευθύνσεων της Ευρωομάδας— η Πορτογαλία θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές της εξακολουθούν να συνάδουν με τις συστάσεις για τη ζώνη του ευρώ και να συντονίζονται με εκείνες των άλλων κρατών μελών της ζώνης του ευρώ.

(29) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2020, η Επιτροπή διενήργησε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής της Πορτογαλίας και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2020 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020 και το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020, καθώς και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί στην Πορτογαλία τα προηγούμενα έτη. Έλαβε υπόψη όχι μόνον τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στην Πορτογαλία, αλλά και τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες και τις κατευθύνσεις της Ένωσης, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης, μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε επίπεδο Ένωσης κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(30) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το Πρόγραμμα Σταθερότητας του 2020 και η γνώμη του[11] αποτυπώνεται ιδίως στη σύσταση 1 κατωτέρω.

(31) Υπό το πρίσμα της εμπεριστατωμένης επισκόπησης της Επιτροπής και της εν λόγω αξιολόγησης, το Συμβούλιο εξέτασε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του 2020 και το πρόγραμμα σταθερότητας του 2020. Στις παρούσες συστάσεις λαμβάνεται υπόψη η ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας και διευκόλυνσης της οικονομικής ανάκαμψης ως πρώτο απαραίτητο βήμα για να καταστεί δυνατή η προσαρμογή των ανισορροπιών. Οι συστάσεις που αφορούν άμεσα την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών οι οποίες διαπιστώθηκαν από την Επιτροπή βάσει του άρθρου 6 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 αντικατοπτρίζονται στις συστάσεις 1, 2, 3 και 4,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Πορτογαλία να μεριμνήσει, το 2020 και το 2021, προκειμένου:

1. να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη γενική ρήτρα διαφυγής, για την αποτελεσματική αντιμετώπιση της πανδημίας, τη βιωσιμότητα της οικονομίας και, ακολούθως, τη στήριξη της ανάκαμψης· όταν το επιτρέψουν οι οικονομικές συνθήκες, να επιδιώξει την εφαρμογή δημοσιονομικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη συνετών μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών θέσεων και στη διασφάλιση της βιωσιμότητας του χρέους, με παράλληλη ενίσχυση των επενδύσεων·

[11] Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου.

να ενισχύσει την ανθεκτικότητα του συστήματος υγείας και να διασφαλίσει ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική υγειονομική και μακροχρόνια περίθαλψη·

2. να στηρίξει την απασχόληση και να δώσει προτεραιότητα σε μέτρα για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας· να διασφαλίσει επαρκή και αποτελεσματική κοινωνική προστασία και εισοδηματική στήριξη· να στηρίξει τη χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών για να εξασφαλιστεί ισότιμη πρόσβαση σε εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας και να δοθεί ώθηση στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων·

3. να εφαρμόσει τα προσωρινά μέτρα που αποσκοπούν στη διασφάλιση της πρόσβασης σε ρευστότητα για τις επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις· να επισπεύσει ώριμα έργα δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσει τις ιδιωτικές επενδύσεις για την τόνωση της οικονομικής ανάκαμψης· να εστιάσει σε επενδύσεις στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, ιδίως όσον αφορά την καθαρή και αποδοτική παραγωγή και χρήση ενέργειας, τις σιδηροδρομικές υποδομές και την καινοτομία·

4. να αυξήσει την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και φορολογικών δικαστηρίων.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος